

BESZÁMOLÓ

a KÓTA elnökének tevékenységéről

Budapest, 2012. szeptember 28.

I. Egy kevés történelem...

Több évtizede tevékenykedem a KÓTA, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének munkájában. Ennek előzménye a Budapesti Kórusok Tanácsában végzett munkám volt, ahonnan a **KÓTA Művészeti Bizottságába** kerültem. A testületet kezdetben **Vass Lajos**, majd **Sapszon Ferenc** irányította. 1997-ben vettem át a **Művészeti Bizottság vezetését**. Nagyhírű kollégáim javaslatára kerültem ebbe a tisztségbe, ami igen nagy megtiszteltetés volt számomra, mert a kóruskarnagyi szakma legjelesebb képviselőivel ülhettem közös asztalnál. Nagy volt a felelősség is, de mindig az ő egyetértésükkel formálódtak terveink, és az ő biztatásukra fogtunk bele számos izgalmas gondolat, országos rendezvény megvalósításába. Különösen nagy lendületet kapott ez az újító szándék 2003-ban, amikor a **KÓTA Közgyűlése elnökévé** választott.

Az új elnökséget két társelnökkel alakítottuk ki, és ez igen megnyugtató volt, és mind a mai napig termékeny együttműködést jelentett. **Mindszenty Zsuzsánna** társelnök a művészeti kérdésekben, **Birinyi József** pedig a népzenei területen és a média ügyekben vette vállára velem a szervezet gondjait.

Több szakterületet kapcsolunk be a közös munkába, létrejött az egyházzenei, a népzenei, a nemzetiségi, a zenekari és a menedzser bizottság. A már meglévő ifjúsági és felnőtt énekkari egységekkel valóban átfogtuk a hazai civil, amatőr zenei mozgalom minden ágazatát.

Sajnos, a közművelődés szerkezetének országos átalakulása miatt, a rendszerváltás során fokozatosan elveszett az együttműködés a vidéki KÓTA szervezetek sejtjeivel. Ez azt jelentette, hogy éppen ezek a lelkes személyek vesztek talajt, akik áldozatos munkával évtizedes tapasztalatot gyűjtöttek, összefogták a vidék egy-egy területét, és az amatőr kórusokat és népzenei csoportokat „szolgálták”. Szétszórta, alig-alig működtek, vagy teljesen eltűntek a közművelődés színpadáról. Igyekezetünk ellenére sem sikerült újra építeni ezt a hálózatot, de erősen reméljük, hogy helyi és központi támogatással, a jövőben ismét megszervezhetjük a vidéki tagcsoportokat.

II. Amit megtehattünk

- Az új elnökséggel áttekintettük az országban működő kórusok és népzenei együttesek helyzetét, és az egyre szűkülő lehetőségek ismeretében terveztük meg **a jelentős szakmai találkozók eseményeit a hazai kórusok és népzenei együttesek számára.**
- Újra fogalmaztuk az **országos minősítési rendszert**, amelynek abban az időben igen nagy jelentősége volt: a jelentkező együttesek fölmérhették tudásukat, zenei teljesítményüket, összemérhették magukat a hasonló helyzetű kórusokkal. A rangos szakmai zsűri véleménye fontos segítséget adott a reális önértékeléshez, tanácsai pedig a továbbfejlődés eszközeit és lehetőségeit nyújtották a karnagyoknak és énekeseknek. Ugyanakkor az elért minősítési fokozat tájékoztatta a fenntartó intézmények vezetőit, akik ennek alapján adták támogatásukat a kórusok és népzenei együttesek működéséhez, hangversenyeihez és utazásaihoz.
- Megszerveztük az év jeles ünnepeihez kötődő **központi hangversenyeket.** Rendszeressé tettük **„A zene világnapján”**, október elsején a helyi és nagyobb centrumokban tartott zenei találkozókát. **Kodály Zoltán születésnapját, december 16-át a Magyar Kórusok Napjává** nyilvánítottuk, ezzel biztosítottuk, hogy minden lehető helyszínen megemlékezzünk a magyar zenei élet szellemi vezetőjéről, az iskolateremtő tanárról, a világhírű zeneszerzőről és népzene kutatóról. **A Magyar Kultúra Napján**, január 22-én, - a Himnusz születésnapján – rendszeresen nagy sikerű hangversenyt rendeztünk a Magyar Néprajzi Múzeum Aulájában. Folytattuk a vasárnap délelőtti múzeumi hangversenysorozatot. Tavasszal megrendeztük az **Éneklő Ifjúság területi és központi hangversenyeit**, amely sok év óta kibővült az **„Éneklő Ifjúság Napjai”** rendezvénnel, évente más-más vendéglátó város közreműködésével. Ezeken a kiemelkedő eseményeken a zenepedagógia állt a középpontban, tanítási bemutatókkal, közös értékelésekkel, szakmai fórumokkal, - és természetesen magas színvonalú ünnepi hangversenyekkel. A rendezvények motorja **az Ifjúsági és Zenepedagógiai Bizottság**, és annak vezetője, **Hraschek Katalin**, valamint **Mindszenty Zsuzsanna** társelnökünk volt.
- A **„Keszthelyi Reneszánsz Napok”** alkalmával karvezetői és kamaraéneklési kurzust, valamint korabeli táncok tanításával egybekötött nyári tábort szerveztünk.

- Számtalan **népzenei találkozó**t rendezett szervezetünk, amelyek közül is a **„Csutorás tábor”** emelkedett ki népszerűségével, magas szintű szakmai és szórakoztató jellegével. Emellett folyamatosan zajlanak a népzenei minősítő koncertek, a helyi és megyei hagyományőrző találkozók, fesztiválok.
- Elindítottuk a **„Zengő csudaerdő”** sorozatot, amely iskolai énektanárok, karvezetők, és jó kottaolvasó énekkari tagok számára is találkozási lehetőséget nyújtott kiváló tanárainkkal, híres művész karnagyainkkal. Egy-egy hétvégén, néhány órás fölkészülés után közös koncerten mutattuk be a műsort a lelkes, önkéntes kórus közreműködésével. Meghívott karnagyaink voltak: **Párkai István, Katanics Mária, Sapszon Ferenc, Tillai Aurél, Szesztay Zsolt, Zámbo István, Ugrin Gábor, Tóth Ferenc, Kollár Kálmán, Baross Gábor.**
- A KÓTA megalapította a **Kodály Zoltán Magyar Kórusversenyt**. Ennek jelentősége, hogy a különböző korosztályú és összetételű együttesek rangos körülmények között, szakmai közönség előtt mutathatják be tudásukat. A kötelező műveket magyar zeneszerzők alkotásaiból válogatjuk, ezáltal fontos teret adunk a kortárs magyar művek megszólaltatásának. A résztvevő együttesek megismerhetik az országunkból és a határon túli magyar területekről érkező kórusokat, kapcsolatokat építhetnek, bővíthetik repertoárjukat, és olyan versenygyakorlatot szerezhhetnek, amely lehetővé teszi sikeres a megjelenésüket a további – akár nemzetközi fórumokon.
- **A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Ének-zenetanár, karvezetés szakának** tanáraival és hallgatóival közös kurzusokat szerveztünk, amelyekre **világhírű külföldi karnagyokat** hívtunk meg. Így jött el hozzánk **Wilko Brouwers (NL), Pierre Cao (CH), Eric Ericson (S), Simon Carrington (GB-USA), Max Frey (D), Roy Wales (GB), Frieder Bernius (D), Czifra János (A-H), Josep Vila (E), Stojan Kuret (SL), Paul Crabb (USA), Béres György (A-H)**. A kurzusokat megnyitottuk minden magyar karvezető és zenei szakember számára, így a különböző nemzetiségű vendégek gazdag repertoárját minden érdeklődő számára hozzáférhetővé tettük.
- A KÓTA és a **Zeneakadémia Ének-zenetanár, karvezetés tanszéke** közösen hozta létre a **Fiatalkarvezetők Nemzetközi Versenyét**, amelyet az **Europa Cantat** és az **AGEC** közreműködésével először Budapesten rendeztünk meg, 2002-ben, rendkívüli sikerrel. Azóta számos európai fővárosban, évenként ismételik meg a különleges eseményt. Az itt föltűnt, kiváló karnagyok azóta

fontos zenei intézmények, oktatási központok, egyetemi tanszékek vezetői, szerte a nagyvilágban.

- A **KÓTA** és a **Zeneakadémia** együttműködésének harmadik fontos eredménye volt, hogy a **Lantos Rezső Alapítvány** kezdeményezésére elindítottuk a **Fiatalkarvezetők Versenye** sorozatot, **Lantos Rezső karnagy emlékére**. A magyar fiatalok évenkénti vetélkedése is kiemelkedő eredményeket hozott, hiszen jelentős színteret biztosított az ország és a határon túl élő magyarság minden karnagyképző intézményéből jelentkező fiatal szakemberének. A nemzetközi versenyhez hasonlóan, ez a fórum is jelentős szerepet vállalt a pályakezdő kórusvezetők széles szakmai körben történő bemutatásában, és karrierjük elindításában.
- A 2000. esztendőben **5 hangversenyből** álló sorozatot szerveztünk a Zeneakadémia Nagytermében és a budai Mátyás templomban. Ez az eseménysor, amely magyar zeneszerzők műveit vonultatta föl, megmozgatta az egész országot, számos kiváló kórus lépett föl, és a legszebben sikerült előadásokból **CD-t** adtunk ki, **„Angyalok és pásztorok”** címen.
- A Művelődési Minisztérium Közművelődési Főosztályának támogatásával 2002. óta elindította a **Magyar Karvezetői Konferencia** sorozatot, ének-zenetanárok és kórusvezetők számára. Minden évben neves hazai, külhoni magyar területekről és más európai országból érkező szakemberek, karvezetők, zenetudósok, zeneszerzők és pedagógusok tartottak előadásokat, különös tekintettel egy-egy jeles évfordulóra. A kétnapos konferenciák műsorán mindig több hangverseny és zenei bemutató szerepelt. Ezek mellett karvezetői fórumot is szerveztünk, főként fiatal kollégáink számára, tapasztalatcsere és kötetlen szakmai beszélgetések formájában. Kiemelkedő sikert jelentett az Erkel Ferenc és a Liszt Ferenc emlékére rendezett jubileumi konferencia.
- 2000ben a KÓTA szakmai irányításával és a **Rózsavölgyi-Athenaeum Társaság** kiadói támogatásával kórus antológiát jelentettünk meg a XX. század magyar zeneszerzőinek alkotásaiból. A kiadvány két kötetben tartalmaz egyzeneműkari és vegyeskari műveket. A két kóruskönyv címe: **„Virág és pillangó”**, valamint **„Zengő csudaerdő”**. A köteteket szerkesztette **Kollár Éva, Párkai István** és **Sapszon Ferenc**. A kísérő füzetben minden mű angol fordítása is megjelent. A kiadói szerkesztés munkáját **Reviczky Béla** vállalta.

- További kiadványokat is közreadtunk a legfiatalabb generáció, az éneklő ifjúság részére. A „**Tavaszi felhők**” és „**Az angyal énekel**” füzetek egyneműkari műveket, míg a „**Kóruskönyv**” egyneműkari és vegyeskari kompozíciókat tartalmaz. Az utóbbiban módszertani útmutató is segíti a karnagyokat. Az első két kiadvány szerkesztői csoportjának tagjai **Hraschek Katalin, ifj. Sapszon Ferenc, Soltészné Lédeczi Judit és Szbellédi Valéria**, a főszerkesztő és a harmadik kottáskönyv szerkesztője **Mindszenty Zsuzsánna** volt.
- Az utóbbi évben fontos szerepet játszott a KÓTA életében a **Széchenyi Terv** keretében kiírt **TÁMOP** pályázat. Szervezetünk vállalása, közvetítése és szakmai irányítása mellett ez a pályázat segítette 14 iskola zenei életének föllendítését, szerte az országban. A rendkívül bonyolult pályázati és elszámolási eljárás sikerében döntő szerepet játszott Szemkeőné Martin Orsolya és Móczár Gábor. Mindkettőjüknek köszönhető, hogy a folyamat 100 %-os sikerrel lezárult. Egyúttal köszönet a hathatós segítségért a KÓTA Titkárság dolgozóinak is.
- Létrehoztuk a **KÓTA díjat**, amellyel kiemelkedő művészi teljesítményt, vagy támogatói, szervezési tevékenységet folytató kollégáinkat jutalmaztuk. Sajnos, az elmúlt évben pénz hiányában a szép plaketteket már nem tudtuk kiadni.
- A KÓTA alapító tagja a **HUNGARIKUM SZÖVETSÉGNEK**, amelynek elnöke és szellemi irányítója Birinyi József társelnökünk.
- Szervezetünk gyümölcsöző együttműködést ápol a hazai hivatásos zenei szervezetekkel, elsőként is a **Magyar Kodály Társasággal** és a **Magyar Zenei Tanáccsal**. Ugyanilyen lényegesnek tartjuk, hogy az **Editio Musica Budapest** Kiadói igazgatóságával, és **Sigrai László** igazgató úrral számos hazai ismeretterjesztő előadást tartottunk, amelynek a célja a jogszerű kottahasználat népszerűsítése volt. A közös gondolkodás eredménye számos kiadvány támogatásában is megmutatkozott.
- Szervezetünk szakmai és baráti kapcsolatot ápol a **környező országokban működő magyar kóruszervezetekkel**. Ezek közül is kiemelkedik a rendszeres együttműködés a **CSEMADOK** szervezetével, és **MÉZES RUDOLF** igazgató úrral. Közös hangversenyekre, fesztiválokra és egyéb kulturális rendezvényekre hívjuk kollégáinkat, és mi magunk is részt veszünk az ő hasonló eseményeinken. Az együttműködés természetes és gyümölcsöző.

- A KÓTA gyümölcsöző kapcsolatot tart a jelentős európai zenei szervezetekkel, mint az **AGEC (Arbeitsgemeinschaft Eurpäischer Chorverbände)** valamint az **EC (Europa Cantat)**. Előbbi egy évvel ezelőtt beleolvadt az Europa Cantat szervezetébe, így már közös néven – **European Choral Association - ECA** – szerepel. Több cikluson át mindkét szervezet elnökségében és Zenei Bizottságában **Kollár Éva** képviselte a KÓTA-t. Az együttműködés segített abban, hogy alapítóként először 2001-ben, Budapesten rendeztük meg a fõnt már említett „Fiatal Karvezetõk Nemzetközi Versenyét. Fiatal zeneszerzõink mûveit javasoltuk az „**Arany hangvilla díj**”-ért kiírt zeneszerzõi versenyre, ahol az elmúlt években **Gyõngyösi Levente**, (2006. Te lucis ante terminum, és 2011. Gloria Kajoniensis) és **Tóth Péter** (2009. Hymnus ad galli cantum) nyerte el a rangos nemzetközi díjat. A KÓTA aktív részt vállal a **Pomázi Magyar Kórus Kastély** rendezvényeiben is. Ezek hazai és külföldi résztvevõkkel mûködõ, rangos zenei események. Jelenleg kollégánk, **Móczár Gábor**, mint az egyesített szervezet, az European Choral Association - ECA alelnöke, segíti a nemzetközi ernyõ szervezet munkáját.
- A KÓTA folyóirata, a **ZeneSzó** egyelőre túlélte a megszorításokat, minden évben elnyerte a pályázati támogatást, amely összegében valamelyest csökkent ugyan, (ezért csökkenteni kellett az oldalszámot), de így is évi tíz számmal tud megjelenni a lap. Az újság fõszerkesztõje **Márkusné Natter-Nád Klára**. Az õ leleményének és fáradhatatlan munkájának köszönhetõen, mindig találunk a folyóiratban érdekes méltatásokat, híreket, szép fotókat. Sajnos, az utóbbi idõben a kotta mellékletet is ki kellett hagyni, így egy kicsit szegényebb lett a ZeneSzó.

III. A mai helyzet

Szervezetünknek alapvetõ, kiszámítható mûködési támogatásra van szüksége.

Legfontosabb a létfenntartás biztosítása. Hosszú idõ óta rendkívül nehéz, és egyre tovább romló pénzügyi környezetben kell dolgoznunk. A legnagyobb hazai civil szervezet titkársága méltatlan munkahelyi keretben, szegényes anyagi ellenszolgáltatásért, óriási mennyiségû munkát végez. A feltételek javításáért, a központilag biztosított megfelelõ anyagi bázisért, a szervezet jelentõségéhez illõ központi támogatásért rendíthetetlen harcot folytattunk. Személyes beszélgetés, nyílt levél és közös kiáltvány formájában próbálkoztunk, de érdekeinket eddig nem sikerült érvényesíteni.

Fontos feladatunk a jövőben az **adatnyilvántartás frissítése és fejlesztése**. Ez a munka több lépcsőben is elkezdődött, de a XXI. századi technikai igényeknek még nem felel meg.

IV. Terveinkről

Az elkövetkező időszakban és esztendőkből jelentős események előtt áll szervezetünk. Idén novemberben rendezzük meg a **Kodály Zoltán VI. Magyar Kórusversenyt**, 2013-ban társrendezői leszünk a pécsi „Éneklő Hétnak”, 2014-ben **nemzetközi zenei nevelési konferenciát** tartunk Budapesten, amelyhez az ECA szakmai segítséget biztosít, és amelyhez az Európai Unió VOICE pályázatán nyertünk támogatást. 2015-ben társrendezői leszünk az **Europa Cantat Fesztiválnak**, amely szintén Pécsen lesz.

V. Összegezés

Munkánkat minden szakmai fórum elismeri, - ezt bizonyítja, hogy zenei terveink megvalósításához benyújtott **pályázataink** mindig sikeresek voltak. Bár az összegek rendre kevesebb segítséget nyújtanak az előre eltervezett költségterveknél, de a támogatás mutatja, hogy a független kuratóriumok szakemberei értékesnek ítélik tevékenységünket. A KÓTA olyan átfogó szakmai feladatokat lát el, amelyek nélkülözhetetlenek a hazai zenei életben, hosszú távra tekintve döntő jelentőségűek a közönségnevelésben, a harmonikus emberi élet megteremtésében. Ám a **működés bizonytalansága** felőrli erőnket, és ma sok értékes szakemberünk veszti el a lendületét a hiába való küzdelemben. A **tagdíj befizetés** nem oldja, nem is oldhatja meg egy országos civil szervezet gondjait, de a fegyelmezett, rendszeres befizetések sokat javíthatna helyzetünkön.

VI. Köszönet

Szeretnék köszönetet mondani minden énektanárnak és karnagynak, népzenét és néphagyományt őrző kedves kollégának, valamint közvetlen munkatársaimnak. Mindazoknak, akik önzetlen és áldozatkész munkájukkal életben tartják a magyar kóruséletet. Köszönet társelnökeimnek, Mindszenty Zsuzsannának és Birinyi Józsefnek. Segítségük nélkül nem virágozhatott volna föl szervezetünk zenei élete. Köszönetet mondok a bizottságok vezetőinek, elsőként a **Művészeti Bizottság** és az **Ifjúsági és Zenepedagógiai Bizottság** kiváló vezetőinek, **Hartyányi Juditnak** és **Hraschek Katalinnak**. Felelősségteljes, ötletgazdag és áldozatos munkájuk példát adott a következő generációk muzikusainak. Köszönettel tartozom továbbá többi kedves, bizottságvezető kollégámnak is, **Berkesi Sándornak**, **Fazekas Ágnesnek**, **Kozma Lászlónak**, **Márkusné Natter-Nád Klárának**, **Móczár Gábornak**, **Saltzer**

Gézának, Somogyváry Ákosnak, Tardy Lászlónak, valamint lapszerkesztőknek, Natter-Nád Klára asszonynak. Élmény volt ez a közös munka, és az eredmény felemelő. Hasonlóképpen hálás vagyok a Választmány elnökének, **Dr. Tóthpál Józsefnek**, a bizottságok tagjainak, és minden lelkes, együttműködő magyar muzsikusnak.

Külön köszönetet mondok **Titkárságunk vezetőjének, Vadász Ágnes** kollégámnak. A sokszor lélekölő pályázati munka, az elszámolásokkal járó tömértelen „papír gyártás”, a vidéki kollégákkal való kapcsolattartás nagyon sokat jelentett a KÓTA megmaradásában, de óriási energiát, sok áldozatot igényelt tőle. Ágnes fáradhatatlan volt. Kedves munkatársa, **Farkas Tünde** is vállára vette gondjainkat, biztos alapja volt a szervezetünk irányító-ügyintéző tevékenységének. **Rozgonyi Péterné**, kedves munkatársunk halála után leánya, *Krisztina* vette át a népzenei terület gondozását. Az ő munkája és **Brindza Erzsébet** segítségével is nélkülözhetetlen volt az elmúlt időszakban. Hálás köszönetet mondok nekik is.

Biztos vagyok abban, hogy a KÓTA szerepe a jövőben is meghatározó lesz a magyar zenei életben. A következő tisztségviselőknek új energiát, sok sikert és még több örömet kívánok!

Visszatekintve, talán nem túl nagy merészség, ha **Illyés Gyula**, „Az volt a hú dal...” című verséből idézek:

*„Az volt a hú dal, az jó ének
Mely segített még a karnak, a kéznek!
Dalolt a bognár, miközben gyalult,
A gyalult fa a daltól csinosult....
...S tette a dolgát válaszolva kedvvel,
Mert jó ha nincs egyedül az ember.”*

Eredményes esztendőket kívánok a KÓTA tagjainak, új munkatársainak, minden résztvevőnek!

Kollár Éva
a KÓTA leköszönő elnöke